



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 701/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti súdneho exekútora [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 16Er/3999/2011 a jeho uzneseniam v tomto konaní zo 7. februára 2020 a z 28. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na prejednanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy rozhodnutiami a postupom okresného súdu v exekučnom konaní. Obe namietané uznesenia okresného súdu navrhuje zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Oprávnený sa návrhom domáhal u sťažovateľa ako súdneho exekútora vykonania exekúcie na vymoženie peňažnej pohľadávky proti povinným. Okresný súd 12. septembra 2011 poveril sťažovateľa na vykonanie exekúcie. Oprávnený sa návrhom doručeným okresnému súdu 7. marca 2017 domáhal zmeny súdneho exekútora, čomu okresný súd uznesením zo 16. marca 2017 vyhovel, no o trovách exekúcie sťažovateľa ako pôvodného súdneho exekútora nerozhodol.

3. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka zo 7. februára 2020 trovy exekúcie sťažovateľa [REDACTED] eur ako náhradu trov exekúcie sťažovateľovi nepriznal, keď vychádzal z § 243h ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku, podľa ktorého exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, a z § 243k Exekučného poriadku,

podľa ktorého ak došlo k zmene exekútora v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, patria exekútorovi trovy v rozsahu, v akom boli plnenia vymožené alebo prijaté z majetku povinného do rozhodnutia o zmene exekútora použité na uspokojenie nárokov exekútora v súlade s § 60 v znení účinnom od 1. apríla 2017 alebo podľa § 127, § 128 a § 164 ods. 1 v znení účinnom do 31. marca 2017. Z toho okresný súd vyvodil, že pri zmene súdneho exekútora, pôvodnému exekútorovi, ktorý nič nevymohol, neprináleží náhrada trov.

4. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd namietaným uznesením z 28. júna 2021 sudcom tak, že ju zamietol, čo odôvodnil tak, že podľa novej právnej úpravy od 1. apríla 2017 pri zmene exekútora a pri vylúčení exekútora sa má uplatňovať pravidlo, že na trovy má nárok len neskorší exekútor. Exekútorovi, ktorý nič nevymohol, sa podľa § 243k Exekučného poriadku nemajú priznať žiadne trovy.

III.

5. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta postup okresného súdu v exekučnom konaní a napáda obe uznesenia, ktorými súd rozhodol o trovách exekúcie tak, že mu náhradu trov exekúcie nepriznal. Sťažovateľ poukazuje na to, že od udelenia poverenia na vykonanie exekúcie až do poverenia nového exekútora vykonal potrebné úkony smerujúce k zisteniu a k zabezpečeniu majetku povinných. Poukazuje na to, že návrh na zmenu exekútora bol podaný po šiestich rokoch do začatia exekúcie. Okrem iného uviedol, že v roku 2017 došlo k zmene právnej úpravy v jeho neprospech. V závere uviedol, že oprávnený podal návrh na zmenu exekútora v jeho 4 000 exekučných veciach.

IV.

6. Sťažovateľ proti ústavnou sťažnosťou namietanému uzneseniu okresného súdu zo 7. februára 2020 podal sťažnosť podľa Civilného sporového poriadku, o ktorej následne rozhodol okresný súd namietaným uznesením z 28. júna 2021. Preto sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bola odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

7. Čo sa týka namietaného uznesenia okresného súdu z 28. júna 2021, treba uviesť, že ústavný súd už o obdobnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorej zhoda s touto ústavou sťažnosťou vyplýva z rovnakej procesnej situácie v exekučnom konaní a z rovnakého namietaného porušenia základných práv, dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená (uznesenie č. k. IV. ÚS 286/2020-13 zo 17. júna 2020). Ústavný súd konštatoval, že okresný súd aplikoval na danú situáciu právnu úpravu v súlade s prechodnými ustanoveniami Exekučného poriadku, svoje rozhodnutie náležite a logicky odôvodnil, pričom nešlo o výklad právnych predpisov, ktoré by sa vyznačovali arbitrárnosťou a ktoré by dosahovali intenzitu spôsobilú zasiahnuť do práv sťažovateľa. K tomu ústavný súd uviedol, že § 243h Exekučného poriadku síce stanovuje, že exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak zákonodarca zároveň uvádza, že uvedené pravidlo sa aplikuje iba v prípade, ak Exekučný poriadok v § 243i až § 243k neustanovuje inak. Z toho vyplýva, že pri zmene súdneho exekútora aj v konaní, ktoré začalo pred 1. aprílom 2017, je potrebné postupovať podľa § 243k

Exekučného poriadku, ktorý stanovuje, že výška trov pôvodného súdneho exekútora závisí od výšky vymoženého alebo prijatého plnenia z majetku povinného. Tento výklad a aplikácia právneho predpisu nevybočuje z rámca ústavnej konformnosti. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 4 ústavy ústavný súd v tomto rozhodnutí uviedol, že samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom, keďže toto riziko je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie.

8. Tieto závery ústavného súdu možno použiť i na túto ústavnú sťažnosť sťažovateľa, a to v rozsahu proti uzneseniu okresného súdu z 28. júna 2021, ktorým okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o nepriznaní trov. K tomu možno uviesť, že do pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

9. Namietané uznesenie má právny základ v § 243k Exekučného poriadku, z ktorého pri použití gramatického výkladu vyplýva, že pri zmene pôvodného súdneho exekútora v konaní, ktoré začalo pred 1. aprílom 2017, patria pôvodnému súdnemu exekútorovi trovy len v rozsahu odmeny z majetku, ktorý vymohol do zmeny súdneho exekútora. Z tohto riešenia podústavného práva možno výkladom vyvodiť, že exekútorovi nepatrí náhrada za tie úkony, ktoré neviedli k vymoženiu pohľadávky, pričom pri zastavení exekúcie možno priznať náhradu trov konania len novému súdnemu exekútorovi. Je nepochybné, že takéto riešenie podústavného práva vedie k tomu, že pôvodný súdny exekútor nedostane náhradu za trovy, ktoré mu vznikli v dôsledku neúspešne vedenej exekúcie.

10. Takýto následok je však ústavne udržateľný, keďže činnosť súdneho exekútora je charakteristická nielen jeho „monopolným“ postavením, no predovšetkým tým, že jeho odmena a náhrady, nielen čo sa týka výšky, ale aj ich ekonomickej dôvodnosti a subjektu, ktorý má trovy znášať, je regulovaná množstvom paušalizujúcich konštruktov, ktoré sú obsiahnuté nielen v ustanoveniach siedmej časti Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017, ale aj vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení účinnom do 31. marca 2017. Účelom právnej úpravy náhrady trov konania v exekučnom konaní je zabezpečiť na strane jednej primeranú ekonomickú spravodlivosť medzi oprávneným, povinným a exekútorom, no na strane druhej aj efektívnosť súdneho rozhodovania o náhrade trov konania. Rozhodovanie o trovách exekúcie ako vedľajšej otázke nie je základným účelom exekučného konania. Tomu zodpovedá aj konštrukcia podústavného práva, podľa ktorej sa v prípade zmeny súdneho exekútora náhrada trov konania pri zastavení exekúcie prizná tomu súdnemu exekútorovi, ktorý ním je v čase zastavenia exekúcie. Táto zjednodušujúca konštrukcia sa môže v tom či v onom prípade alebo v množstve exekučných vecí sťažovateľa zdať nespravodlivá, no treba ju vnímať vo vzťahu k ostatným konštrukciám podústavného práva o náhrade trov exekúcie, ktoré môžu v rôznych okolnostiach vyznieť nespravodlivo nielen vo vzťahu dvoch exekútorov, ale aj vo vzťahu oprávneného a povinného. Je to

prirodzený následok snahy o efektivitu súdneho rozhodovania o náhrade trov konania, ktorá sa dosahuje rôznymi zjednodušujúcimi paušálnymi riešeniami.

11. Okresný súd v namietanom rozhodnutí použil správne ustanovenia Exekučného poriadku, ich použitie zdôvodnil a vysporiadal sa s námietkami sťažovateľa. Preto je ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu okresného súdu z 28. júna 2021 z dôvodov porušenia práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu, čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

12. Sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorému ústavný súd poskytuje ochranu len vtedy, ak bola uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, vo vzťahu k obdobnému právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudok ESLP z 3. marca 2009, [REDAKOVANÉ] proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05). Konanie na okresnom súde bolo vo vzťahu k sťažovateľovi právoplatne skončené 14. júla 2021 právoplatnosťou namietaného uznesenia z 28. júna 2021, no sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť 14. septembra 2021. Preto je ústavná sťažnosť v rozsahu postupu okresného súdu z dôvodu porušenia práva čl. 48 ods. 2 ústavy zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu